

ORDFÖLJD

1. Rak ordföljd, påstående med flera verb

Subjekt	Verb 1	Satsad-verbial	Verb 2	Objekt	Plats	Tid
<i>Jag</i>	<i>kan</i>	<i>inte</i>	<i>spela</i>	<i>dator</i>	<i>på jobbet</i>	<i>idag.</i>
<i>Du</i>	<i>behöver</i>	<i>inte</i>	<i>komma</i>		<i>till skolan</i>	<i>imorgon.</i>

Några ord som kan vara **SATSADVERBIAL**:

inte, bara, gärna, tyvärr, naturligtvis, förstås, egentligen, verkligen, snart, fortfarande, redan, jämt, ofta, ibland, sällan, alltid, aldrig, redan, äntligen, väl, kanske, nog, troligen, antagligen, förmodligen, säkert, visst, ju.

2. Omvänd ordföljd, vi kan börja med **PLATS** eller **TID**.

Plats/ Tid	Verb 1	Subjekt (efter verbet)	Satsad- verbial	Verb 2	Objekt	Tid/ Plats
<i>På jobbet</i>	<i>kan</i>	<i>jag</i>	<i>inte</i>	<i>spela</i>	<i>dator</i>	<i>idag.</i>
<i>Idag</i>	<i>kan</i>	<i>jag</i>	<i>inte</i>	<i>spela</i>	<i>dator</i>	<i>på jobbet.</i>

3. Fråga

Verb 1	Subjekt (efter verbet)	Satsad- verbial	Verb 2	Objekt	Plats	Tid
<i>Kan</i>	<i>jag</i>	<i>inte</i>	<i>spela</i>	<i>dator</i>	<i>på jobbet</i>	<i>idag?</i>
<i>Behöver</i>	<i>du</i>	<i>inte</i>	<i>komma</i>		<i>till skolan</i>	<i>imorgon?</i>

4. Frågeordsfrågor

Vi kan använda följande frågeorden: vem, vad, var, vart, varför, varifrån, när, hur, hur mycket, hur många, hur ofta.

<https://www.swedishinhelsingborg.se/wp-content/uploads/2018/04/Interrogative-Frageord-table.pdf>

?	Verb 1	Subjekt (efter verbet)	Satsad- verbial	Verb 2	Objekt	Tid/ Plats
Varför	kan	jag	inte	spela	dator	idag?
När	behöver	du	inte	komma		till skolan?
Vem	kan	-	inte	spela	dator	idag?

5. Uppmaning (kommando)

Verb	Subjekt (finns inte)	Satsad- verbial		Objekt	Tid/ Plats
Spela	-	inte		dator	idag!
Kom	-	inte			till skolan!

6. Samordning

Huvudsats 1	+	Huvudsats 2
Hundarna skällde	och	flickan grät.
Flickan grät	men	pojken skrattade.
Pojken var rädd	fast	han grät inte.
Pojken grät inte	utan	han skrattade.
Flickan grät	för	hon var rädd.
Hundarna var arg	så	den skällde högt.

7. Bisatser

Bisatsen börjar alltid med en **BISATSINLEDARE**. Bisatser har alltid rak ordföljd, men **satsadverbialet** (**inte, kanske** etc.) placerar man mellan subjektet och det första verbet. **OBS!** Efter **DÄRFÖR** har vi omvänd ordföljd.

- a) underordnande konjunktioner som bisatsinledare, t.ex:
att, om, därför att, eftersom, trots att, fast, även om, innan, medan, när.

Huvudsats (rak ordföljd)	Bisatsinledare	Bisats
Jag måste fråga,	om	du kanske glömde göra det.
Jag kommer ihåg,	att	jag inte behöver skynda mig.

- b) ett frågande pronomen eller adverb, t. ex:
vad, vem, vilka, var, vart, varifrån, när, hur, varför.

Huvudsats (rak ordföljd)	Bisatsinledare	Bisats
Jag vet inte,	vem	som (Subjekt) är bäst i tennis just nu.
Jag förstår nu,	värför	du inte behöver skynda dig.

- c) ett relativt pronomen eller adverb t. ex:
som, vilken, vilket, vilka, vars, där, dit, då.

Huvudsats (rak ordföljd)	Bisatsinledare	Bisats
Jag har en kompis ,	som	är i Paris just nu.
Döda havet är ett hav ,	där	det inte finns något liv.

8. Spetsställd bisats

1.Bisats (rak ordföljd)	+	2.Huvudsats (omvänd ordföljd)
Eftersom han gillar Lisa,		vill han bjuda henne på middag.

9. Direkta och indirekta frågor

a) direkta frågor

Verb	Subjekt (efter verbet)	
<i>Kan</i>	<i>du</i>	<i>köra bil?</i>

b) indirekta frågor

Huvudsats (rak ordföljd)	Bisatsinledare	Bisats	
		Subjekt	Verb + ...
Jag undrar,	<i>om</i>	<i>du</i>	<i>kan köra bil?</i>

c) indirekta frågor med frågeord

Huvudsats (rak ordföljd)	Bisatsinledare/ frågeord	Bisats	
		Subjekt	Verb + ...
Jag undrar,	<i>vad</i>	<i>du</i>	<i>gillar att göra?</i>

10. Uterlämnande av hjälpverbet HA (HAR, HADE) I Bisatser

I alla bisatser kan man utelämna hjälpverbet **ha** (*har, hade*). Det är vanligast att man utelämnar **har** eller **hade** i skriftspråk. Titta på följande exempel.

1. Man måste lämna läkarentyg, *när man varit sjuk mer än en vecka.*
2. Jag fick tillbaka mycket pengar på skatten, *eftersom jag inte begärt jämkning.*

Huvud-sats	Bisats-inledare	Subjekt	Satsad-verbial	Verb 1	Verb 2	Objekt	Plats/Tid
...,	<i>när</i>	<i>man</i>		-	<i>varit</i>	<i>sjuk</i>	<i>mer än en vecka.</i>
...,	<i>eftersom</i>	<i>jag</i>	<i>inte</i>	-	<i>begärt</i>	<i>jämkn-ning.</i>	